

نگاهی عمیق‌تر به علوم قرآنی

نگارنده:

علی کریم در قراملکی

www.ketab.ir

سرشناسه	: کریم پور قرامانکی، علی، ۱۳۷۷-
عنوان و نام پدیدآور	: نگاهی عمیق تر به علوم قرآنی / علی کریم پور قرامانکی، شهرام صدرالادبائی
مشخصات نشر	: تهران، نشر ادباء، ۱۳۹۹
مشخصات ظاهری	: ۳۱۶ ص
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۶۴۶۴-۳۸-۱
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: قرآن -- علوم قرآنی
موضوع	: Quran - Qur'anic sciences
موضوع	: قرآن -- بررسی و شناخت
موضوع	: Quran -- Surveys
شناسه افزوده	: صدرالادبائی، شهرام، ۱۳۵۶-
رده بندی کنگره	: B۶۶۹/۵
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۱۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۳۵۵۰۵۱

انتشارات ادباء

قلم / آیت / عشی نجفی / پاساژ قدس / طبقه بالا

پلاک ۱۸ / نشر ادباء / صدرالادبائی

odaba_publication1338@shaboo.com

تلفن: ۰۲۴۴۶۸۴ - ۰۲۱ ۳۷۷۴۱۰۰ فاکس: ۳۷۷۴۰۴۸۰

نگاهی عمیق تر به علوم قرآنی

ناشر: ادباء

مؤلف: علی کریم پور قرامانکی

سید شهرام صدرالادبائی

نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

سال چاپ: ۱۳۹۹ هـ ش

چاپ: سبحان

قطع و تعداد صفحات: رقعی / ۳۱۶ صفحه

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۶۴۶۴ - ۳۸ - ۱

قیمت: ۵۲۰۰۰۰ ریال

فهرست عناوین

- ۱۷..... پیشگفتار
- فصل اول: مفاهیم و کلیات ۱۹
- ۲۰..... مقدمه
- ۲۱..... ۱. علوه قرآن معارف قرآن در لغت و اصطلاح
- ۲۴..... ۲. اهداف و ضرورت علوم قرآنی
- ۲۶..... ۳. پیشینه بحث در علوم قرآن
- ۲۷..... ۴. رابطه علوم قرآن با علوم دیگر
- ۳۰..... ۵. جایگاه و قلمرو معرفی علوم قرآنی
- ۳۱..... ۶. نگرش موضوعی علوم قرآنی
- ۳۲..... ۷. روش‌شناسی علوم قرآنی
- ۳۳..... ۸. فلسفه علوم قرآنی و مسائل آن
- فصل دوم: زبان قرآن ۳۵
- ۳۶..... مقدمه
- ۳۸..... تحلیل جایگاه زبان قرآن
- ۳۹..... زبان در لغت و اصطلاح
- ۴۱..... نگاهی به ابزارهای فهم متن
- ۴۱..... الف. نشانه‌شناسی
- ۴۵..... ب. نگرش دایره‌المعارفی به معرفت
- ۴۶..... ج. طرح واژه‌های تصویری یا فضاهای ذهنی
- ۴۷..... د. استعاره، پدیده‌ای شناختی
- ۴۸..... هـ. مفهوم‌سازی با مدل قالب

فصل پنجم: بررسی پدیده «نزول قرآن» ۱۱۵

مقدمه:	۱۱۶
نزول در لغت و اصطلاح	۱۱۶
محورهای اختلاف درباره نزول قرآن	۱۱۹
محور نخست: نزول لفظی یا غیر لفظی	۱۲۰
محور دوم: نزول دفعی یا تدریجی	۱۲۰
بررسی محور نخست	۱۲۰
دیدگاه نخست: نزول لفظی و معنایی قرآن	۱۲۱
دیدگاه دوم: نزول معنایی قرآن	۱۲۶
دیدگاه سوم: نزول حقیقت مجرده	۱۲۸
بررسی محور دوم: نزول تدریجی یا دفعی	۱۳۰
نزول و مراحل مختلف آن	۱۳۰
ادله قائلان به نزول اعمی	۱۳۱
الف. ضرورت نیاز به هر دو سوح نزول	۱۳۱
ب. تأیید هر دو نوع نزول توسط خود قرآن	۱۳۱
ادله منکران نزول دفعی	۱۳۳
۱. تعارض نزول دفعی با آیات قرآن	۱۳۳
۲. ناسازگاری احادیث دال بر نزول دفعی با مفاد قرآن	۱۳۳
۳. ضدیت نزول دفعی با محتوای برخی از آیات	۱۳۳
۴. امکان‌ناپذیری نزول دفعی با نوع چینش کنونی قرآن	۱۳۴
۵. مخالفت نزول دفعی با سیاق آیه ۱۸۵ سوره بقره	۱۳۴
۶. مخالفت نزول دفعی با توان مردم در حفظ قرآن	۱۳۵
۷. لزوم عبثیت خطابات قرآن در نزول دفعی	۱۳۵
۸. تنافی نزول دفعی با صیغه‌های ماضی به کار رفته در قرآن	۱۳۵
۹. تعارض نزول دفعی با انتظار پیامبر در نزول آیات	۱۳۶
ادله مدافعان نزول دفعی	۱۳۶
۱. سکوت آیه ۳۲ و ۳۳ سوره فرقان از اشاره به نزول دفعی	۱۳۶

۲. عدم دلالت آیه ۳۲ فرقان بر عدم نزول دفعی قرآن در شکل بسیط ۱۳۷
۳. عدم تعارض نزول دفعی در شکل غیر لفظی با ظاهر آیات قرآن ۱۳۸
- حکمت نزول دفعی قرآن ۱۳۸
۱. نشانگر مقام با عظمت پیامبر ﷺ ۱۳۸
۲. افزاینده نورانیت پیامبر ﷺ ۱۳۹
۱. آگاهی بخشی پیشاپیش به پیامبر ﷺ برای تصمیم گیری ۱۳۹
- حکمت نزول تدریجی قرآن ۱۳۹
۱. شناسایی و آشنایی بخشی برای پیامبر و پیروانش ۱۳۹
۲. زمینه سازی بیشتر برای تفکر ۱۴۰
۳. پذیرش احکام و عمل به آنها ۱۴۰
۴. آسانی حفظ قرآن ۱۴۰
۵. جامع عمل پوشیدن سبب آن ۱۴۰
- نظرات علماء درباره چگونگی جمع میان نزول دفعی قرآن در شب قدر با نزول تدریجی آن ۱۴۱
۱. نزول قرآن در شب قدر به معنای نزول قرآن ۱۴۱
۲. نزول قرآن در شب قدر به معنای نزول یکساله آن ۱۴۱
۳. نزول قرآن در شب قدر به معنای نزول قرآن در فضیلت قدر ۱۴۲
۴. نزول قرآن در شب قدر به خاطر نزول حداکثری قرآن در ماه رمضان ۱۴۲
۵. نزول قرآن به شکل دفعی و تدریجی ۱۴۲
- فصل ششم: بررسی بحث «سبب نزول»** ۱۴۳
- مقدمه ۱۴۴
- مباحث مطرح در بحث اسباب النزول ۱۴۴
۱. اسباب نزول در لغت و اصطلاح ۱۴۴
۲. شناخت حجم اسباب النزول؛ ۱۴۵
۳. پیشینه نگارش در اسباب النزول ۱۴۷
۴. انواع رویکرد به اسباب النزول ۱۵۰

- ۲۸۱ ۵. مثل گونه بودن آیات و تأویل آنها.
- ۲۸۳ ۶. پیوند انسان با عوالم غیب.
- ۲۸۴ ۷. استفاده از زبان عربی.
- ۲۸۴ ۸. به کارگیری مفاهیم عالی و نکات ادبی.
- ۲۸۴ ۹. تنبیه از حیث لزوم رجوع به اهل بیت علیهم‌السلام.
- ۲۸۶ حجم آیات متشابه.

فصل دهم: وجوه و نظایر ۲۸۹

- ۲۹۰ مقدمه.
- ۲۹۱ تعاریف وجوه و نظایر.
- ۲۹۳ بیان چند نکته.
- ۲۹۳ ۱. تفاوت اشتراک لفظی و اشتراک معنی و نظایر قرآن.
- ۲۹۴ ۲. قلمرو وجوه و نظایر.
- ۲۹۵ اقسام وجوه و نظایر.
- ۲۹۶ بررسی نمونه‌هایی از وجوه و نظایر.
- ۲۹۶ الف. کلمه رحمة.
- ۲۹۶ ب. کلمه هدی.
- ۲۹۷ ج. کلمه فتنه.
- ۲۹۸ د. کلمه سوء.
- ۳۰۰ منابع و مأخذ.
- ۳۰۰ کتب:
- ۳۱۴ مجلات:

پیشگفتار

قرآن کریم، به معنای واقعی کلمه، گنجینه‌ای پر ارزش است که برای ورود به آن، نیازمند بنیاد است. کلد ورود به سفره الهی نیز، علوم قرآنی است. پس، یادگیری علوم قرآنی، برای پژوهشگر همانند ابزاری مهم است که می‌تواند گره نقاط مبهم را با استنباط بگشاید و او را با فضاهای ناپیدایی، آشنا نماید که پیشتر، فکر آنها را نمی‌کرد.

به همین دلیل است که در طول تاریخ، مفسران و قاریان پژوهان زیادی، برای احیاء و شکوفایی این علم، کمر همت بسته‌اند تا بتوانند از این راه، به مشتاقان و عاشقان قرآن کریم و طالبان معارف آن کتاب عظیم بکنند. بنابراین، هرگونه تلاش در به ثمر رساندن و شکوفا نمودن علوم قرآنی به معنای اصطیاد و کشف معانی نهفته در دل این کتاب پر عظمت و بودانه و جهانی است. آثار به جا مانده از بزرگان متقدم و معاصر، شاهد عظیم و گویایی حجیم بر این ادعاست.

در آثار گذشتگان، مباحثی در رابطه با شناخت بهتر الفاظ قرآن و نیز

فهم بهتر معانی ذکر شده در آیات قرآن کریم مشاهده می‌شود. خوشبختانه، حرکت مذکور و پر خیر و برکت با افزایش مباحث جدیدی همچون بیان ماهیت وحی، تحلیل زبان قرآن، آینده‌پژوهی مفاهیم قرآن کریم تنومند گشته و به مرور زمان، به طراوت و بالندگی مباحث آن افزوده می‌شود.

نگاشته حاضر، در راستای همین حوزه به رشته تحریر در آمده است تا خدمت کوچک برای کتاب بزرگ و با عظمت ارائه شده باشد. با این امید که توشه آختری در این آخرت، برای نجات از سختی‌ها و مشکلات آن سرای ابدی محسوب گردد. از همه صاحب‌نظران و قرآن‌دوستان، انتظار می‌رود با ملاحظه مطالب، راقم سطر را با ارائه پیشنهادات اصلاحی خود شادمان نمایند تا در تصحیح مطالب تکمیل آنها نهایت سعی صورت بگیرد.

به امید روزی که همه مسلمانان، با پیاده نمودن قوانین مرتبط به ابعاد ذهنی، روحی و رفتاری در عرصه‌های مختلف زندگی، بتوانند صیغه قرآنی بگیرند تا درجه پر افتخار «امه وسط» قرآنی را به نمایش بگذارند.

«والله ربی الوفی»

علی کریم پوراملک

استادیار جامعه المصطفیٰ العالمیه

آدرس ایمیل: kashimpuram@yahoo.com